
tilki
Kitap

roman

çay, cumhuriyet ve suikast
erbil karakoç

ISBN 978-605-5045-83-8
1.Basım, İstanbul, Ekim 2015
Genel Seri:107 Roman Serisi:11

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
www.tilkimagaza.com
iletisim@tilkikitap.com

Genel Yayın Yönetmeni: Emrah Çelik
Editör: Benjamin AE
Kapak Tasarımı: Ajans Tilki
Mizanpaj: Kule Mizanpaj
Özkaracan Matbaacılık/Yenibosna

Eserin tüm hakları Tilki Kitap©'a aittir. Alıntı dışında kullanımı yazılı izine tabiidir.
Eserin tüm yasal ve fikri sorumluluğu yazarına aittir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.
Tilki Kitap'ın edebi değer dışında yayın kıstası bulunmamaktadır.

çay, cumhuriyet ve suikast

erbil karakoç

Erbil KARAKOÇ, 6 Haziran Sivas Divriği de doğdu. Gençlik yıllarında yaz tatillerini ozanların ve şairlerin harman olduğu Divriği Çamşıh yöresinde geçti.

Babasının memuriyeti nedeni ile orta okul ve liseyiyi Samsunda okudu. KESK'e bağlı çeşitli iş kolu sendikalarında yönetim kurul üyeliği yapmakla beraber sendikal mücadeleler üzerine makaleleri yayımlandı.

Dağcılık yaptığı dönemlerde ciddi bir kaza geçirmesi sonucu uzun bir müddet tedavi gördü ve çok sevmiş olduğu dağcılık faaliyetini bırakmak zorunda kaldı. Üniversiteyi açık öğretim okuyarak tamamladı. Halen yapmış olduğu mesleği gereği Samsun'da yaşamaktadır. Nilay TELATAR ile evlidir.

Kitap okumayı, Hikaye yazmayı, bol bol yürümeyi çok sever. Hümanist ve evrensel insandır.

Ve sonra gül,kan koktu…

Yurdumda;

nasırlı el,ela göz,

yalın vücut,

çıplak çocuk

hep birlikte üşüdüler…

1

"Akşam olmak üzere, kuzineyi yak," dedi annesi.

Annesi odunluktan getirdiği odunları evin arka tarafındaki kuzinenin yanına sabahtan itina ile dizmişti. "Kuzinenin üstündeki güğüme su koy, gaz yağını idareli kullan, baban gaz yağını sabahlara kadar yakar, kasabada gaz yağını bulmak çok zor biliyorsun," diyerek Aşela'nın annesi, söylenmeye ve nasihatlerine devam etti. "Kasabada baban gibi gaz yağını sabahlara kadar yakan biri daha görülmemiştir, hiçbir şey umurunda değil ki adamın," dedikten sonra köy evine gitmek için iki katlı, beyaz badanalı, mavi kapılı evin bahçe kapısından çıkarken sıkı sıkı tembihlerde bulunmaya devam ediyordu. "Aman eve sahip çık kızım, misafirimizi rahat ettir kızım," nasihatleri bitmek bilmediği gibi, peşi sıra bende bu bahane ile köy evini temizler düzenlerim düşüncesiyle yola koyuldu. Annesi giderken en çok da gaz yağının idareli kullanılması tembihini verirken yüzü kızarmış, boynunun damarları öfkeden görünür olmuştu.

Babasının aksine annesi çok titiz ve tasarruflu bir kadındı. Özellikle bir misafir gelecekse mutlaka temizlik yapılmalı yatak, yorgan her şey yıkanmalı misafir en iyi şekilde ağırlanmalıydı. Fakat babası misafir geleceği esnada annesinin yaptığı işleri abartılı bulur bu yüzden misafirin rahat etmeyeceğini düşünürdü. Sadece misafirin geleceği gün yapılan işlerde değil, evde yapılan her türlü temizlik işlerinde huysuzlanır annesine karşı söylenir, sinirli bir hal alırdı babası. Bu sebepten kızının yapmasını isterdi kendisi ile ilgili tüm işleri ve hatta özellikle ev işlerini ve bu sebeple gönderiyordu babası annesini köy evine. Annesini yolcu ettikten sonra Aşela kuzineyi yakmak için mavi kapılı iki katlı evin arka tarafına doğru yürüdü, yemyeşil bitki örtüleri ve annesinin bahçeye dikmiş olduğu güllerin yanından geçerek kuzinenin yanına geldi.

Daha önceden babasının tabakasından aşırmış olduğu sigarasını yakmadan son kez etrafı kolaçan etti. Babası bir yerlerde oturmuş kendisini gözetliyor olabilirdi. Etrafta babasının olmadığından emin olduktan sonra sigarasını yaktı. Tıpkı babası gibi boş yola bakarak hızlı bir şekilde sigaranın dumanını içine çekti. Babası ile en anlamlı cümleleri bakışarak ve kaş göz işareti ile kurardı.Bir kez dahi olsun babasının elleri saçlarında gezinmemişti, babası günlük yaptığı işlerden sonra cam kenarına oturur boş yolu izlerdi. Bazı zamanlarda saatlerce cam kenarında oturur bir elinde sigara uzun uzun düşüncelere dalarak boş yolu izlerdi. O esnada top patlasa duymaz, etrafta olan biten hiçbir şeyle ilgilenmezdi. Babasının neden böyle davrandığına, neden o boş yola saatlerce baktığına bir türlü anlam veremiyordu.

Ne vardı ki o boş yolda?

Aşağıdan yukarıya kadar toprak olan yol, dar ve sevimsiz görünüyordu. Kenarları çalılık ve diken olan yolun en güzel yanı evlerine bağlantısı olan patikası idi. O da yine annesinin yıllar önce diktiği ve her baharda düzenlediği güller sayesinde güzelleşiyordu.

Kafasını patikaya çevirdi.

Aşela'nın içi sıkılmış kuş seslerini duymuyordu bile. Bir müddet sonra mavi kapılı iki katlı evin arka tarafındaki her daim kuzinenin üzerinde içi su dolu duran güğümün yanındaki, alüminyum bir kapta kaynayan suya pencerenin önündeki tahta kutunun içinden beş yaprak kuru çay otunu attı. Daha sonra patika yolu gören ve genelde canı sıkkınken oturduğu yere gitti. Babasının yaptığı ağaç sandalyenin üzerine oturup beklemeye başladı.

Babası Batum'dan getirdiği çay bitkisini küçük saksılarda yetiştirir sonra o bitkilerin yaprağını kuzine sobanın fırınında

kurutup kaynamış suyun içine atar, su al bir renk aldıktan sonra yine Batum' dan getirttiği seramikten yapılmış büyük kahve fincanında içerdi. Altı adet seramikten yapılmış beyaz fincanı evin en korunaklı yeri olan kilerde saklar, kırılmamaları için kendisine ve annesine sıkı sıkı tembihlerde bulunurdu. Babası nereden öğrenmişti çay otunun kurutulup içildiğini, hiç sormamıştı bu güne kadar.

Aklı evdeki kitaplara gitti.

Kitapları da silmek ve temizlemek gerekliydi. Neredeyse evin bir odası tamamen kitaplarla doluydu. Odadaki kitapların hepsini okumaya insan ömrü yetmezdi. Üstelik her ay birkaç kitap geliyordu. Nereye sığacaktı onca kitap. Babası arkadaşım gönderiyor dediği kitapları okurken adeta bir ritüele tanık olurdu. Sonra arkadaşının gönderdiği kitapları ayrı bir rafa yine çeşitli ritüellerle dizerdi. Aşela'ya ise kitapları belirli bir sıra ile verir bir kitabı en az iki kez okumasını isterdi. Şu ana kadar babasının kendisine vermiş olduğu kitapları ise hiç beğenmemiş, babasının kızmasından huysuzlanmasından korktuğu için kitapları okumak zorunda kalmıştı. Babası kitapları gönderen arkadaşından hiç bahsetmiyordu. Annesi ya da kendisi soracak olsa hemen konuyu değiştiriyor veya "kapatın bu konuları" diyerek geçiştiriyordu. Babasının Ankara'daki hayatını hiç kimse bilmiyordu. Annesine dahi anlatmamıştı babası Ankara'da yaşadıklarını. Ama artık bunların bir önemi yoktu, ne kendisi ne de bir başkası geçmişi değiştiremeyeceğine göre bilmenin de bir önemi kalmamıştı.

Zaten babasının da geçmişi anlatacağı yoktu…

Çay bitkisinin kaynatılıp içildiği ise mutlaka o kitapların birinde yazıyor diye düşünüyordu. Ama hangi kitapta yazdığına ilişkin bir fikri yoktu ve babasının kitaplığını karıştıramazdı. Yoksa babası nereden bilebilirdi çay bitkisinin kaynatılıp içildiğini? Aşela kasabanın kızları ve oğlanları arasında isminin

okuma yazma bilenlerden olmasından gurur duyuyordu… Ama kitap okumak ne işe yarardı bu kasabada. Etrafta uçan kuşlardan ve kasabalı gibi kendilerinin de günlük geçimleri için her evde bulunan ve zar zor besledikleri birkaç büyük baş hayvanlarından başka yüzer metre aralıklı evler, biri kasabanın kuzeyinde ve diğeri güneyinde olmak üzere sadece erkeklerin gitti köhne iki meyhane, kasabanın ortasında bir tane kahvehane, ormanın yeşili denizin mavisi vardı. Bir de evlerinin tam karşısında bir dağ, dağın tepesinde eksilmeyen sis bulutları… Topu topu yüz hanelik olan bu kasabanın geleni gideni pek olmaz, tüm kasabalı da birbirini tanırdı. Hayat kasabada olağandı ve zaman hızlı akmıyordu. Gözü bir anda bahçedeki küçük yeşil kertenkeleye takıldı. Kertenkele bir sağa bir sola kıpırdıyor ne tarafa gideceğini bilmezmiş gibi bir takım hareketler yapıyordu. Kertenkele aniden hiç olmadık bir hamle ile bahçenin taş ile örülmüş duvarından tırmanıp ormana doğru ilerledi…

Kendisin de bir gün şu giden kertenkele gibi duvarı aşıp gidebilir miydi. Yeşil ve küçük kertenkele bile bu bahçede durmak istememiş ve gitmişti. Oysa kendisi yıllarını bu bahçede bu küçük kasabada geçirmiş hiçbir yere gidememişti. Komşu çocuklarının bağrışma sesleri geliyordu. Başını kaldırdı seslerin geldiği yöne baktı on, on beş kadar çocuk ellerinde sopa ihtiyar bir eşeği kovalıyorlar, kovalarken de hayvana eziyet ediyorlardı. Birden içi acıdı, eşeğe üzüldü çocuklara bağırıp kızmak istedi ama o esnada önde eşek arkada, eşeğe eziyet eden çocuklar koşarak uzaklaştılar.

Eşek ve çocukların gitmesi, Aşela'nın yüreğindeki sızıyı dindirmeye yetmediği gibi aksine eşeğe yardım edemediği için canı iyiden iyiye sıkıldı. Her zaman tepesinde sis olan ve tamd a evlerinin karşısındaki dağa baktı. Hiçbir zaman sisi eksik olmayan şu dağ bile hayatından memnundur diye düşündü. Oturduğu sandalyesinden ağır ve umursamaz hareketler ile kalktı tekrar mavi kapılı iki katlı evin arka tarafına doğru yürüdü ve kuzinenin yanına gitti. Kuzinedeki ateşi karıştırmak için bir odun aldı eline

yavaşça ateşi karıştırdı. Ateşi karıştırırken aklına otuz yaşında olduğu geldi. Otuz yaşındaydı ve hala evlenememişti. Güzel bir kızdı neden taliplerinin çıkmadığını anlamıyordu. Acaba kitap okuyan kızları erkekler istemiyor muydu? Öyle ise tüm okuduğu kitapları unutabilir kendi evine hiç kitap almayabilirdi. "Veya tüm bunlara babam sebep olsa gerek" dedi, sesli düşünmüştü. Onun Ankara da'ki karanlık hayatı yüzünden erkekler bu kız ile evlenirsek belki ileride başımıza sorun olur, diye beni istemiyorlar gibi akla hayale gelmeyen düşünceleri sıra ile kafasından geçirdi. Fakat bu düşünceleri kendisi de çok mantıksız buldu. Babasını o kadar çok seviyordu ki babasını istemeyen biri zaten kendisini de istemesindi. Babam ve annemden başka kimim var diye düşündü. Ama babası Ankara'da yaşadıklarını anlatsa evleneceği kişiye yaşananları izah eder korkulacak bir şey olmadığını söyleyebilirdi. Mavi kapılı iki katlı evin mutfak tarafından kafasında bu düşünceler ve söylenmeler ile evin bahçe kapısının önüne kadar geldiğinde, kafasını kaldırıp biraz daha uzaklara bakınca denizi gördü… Bugüne kadar denize gizli saklı sadece diz kapaklarının seviyesine kadar girebilmişti. Kızların denize girmesi utanılacak şeydi. Denize girip yüzmeyi çok isterdi ama kasabada kızların ve kadınların denize girmesi görülmüş bir şey değildi.

Beklenen misafir her an gelebilirdi… Babasının çok önemsediği misafirini kapıda karşılamamasına anlam veremedi.

Nasıl bir adam benim babam?

Neden her şeyi bu kadar derin ve gizli yapıyor?

Neden kasabaya işlerinin dışında inmez?

Neden kahveye gitmez?

Neden kasabalılara uzak durur?

Anlamıyorum !

Oysa kasabalı sever babamı, bugüne kadar kasabalının babam hakkında bir tek kötü bir şey söylediklerine şahit olmadım! Aşela kendi kendine düşünürken ötede birkaç yabancının evlerine doğru gelmekte olduğunu fark etti. Beklenen misafir bu gelen kişi olmalıydı. Yutkundu ve daha ciddi bir tavırla birlikte yüzüne hafif bir gülümseme verdi. Yüzündeki asık ifadeden kurtuldu. Misafir asık suratla karşılanmamalıydı. Babası ve annesi en çok da bu konuda anlaşıyorlardı. Evimize gelen kim olursa olsun güler yüzle karşıla diyerek. Babasının gülmeyen yüzüne rağmen kendisine uzun uzun güler yüzlü olmayı anlatmasını da anlayamamıştı. "Çevrene gülen yüzle bak, insanlar seni yanlış anlasalar da gülümseyerek yüreğindeki sevgi ve saygını etrafına aks ettirmelisin. Hayatta malın, mülkün olmaya bilir ancak gülümsemek sana en büyük mutluluğu verecektir." Babası Aşela'ya bu öğütleri verirken "peki sen niye gülümsemiyorsun diye soramamıştı." Yine de otuz yaşında olup da yirmi sekiz yaşında gibi görünmesi misafirin karşısında heyecanını yenmesinin ve rahatlamasının tek sebebiydi. Zorla gülümsemek insanı mutlu etmiyordu.

2

Zihni Derin Ankara'da 1921 Nisanında bakanlık temsilcilerinin katıldığı komisyon toplantısına hazırladığı projesini anlatmak ve raporlarını sunmak için İktisat Bakanlığının toplanma salonunda diğer komisyon üyeleri ile birlikte üçüncü kez bulunuyordu. Saat öğleden sonra on üç suları idi. Bir önceki gün ve gece olmak üzere komisyona sunacağı projenin tüm detaylarını gözden geçirmiş her şeyi yeni baştan yazmıştı. Geceden kalan uykusuzluk ve yorgunluk, yapılmamış kahvaltının vermiş olduğu sabırsızlık ve kızgınlık hali midesinde ağrı yapıyor, midesindeki ağrı ise yüzüne yansıyordu. Yüzünün asıklığı komisyon toplantısına zoraki getirilmiş hissi vermişti. Oysaki Zihni Derin'in tek kaygısı yeni baştan hazırladığı kahverengi çantasındaki proje ve raporlarını iyi bir şekilde komisyona ve Reis Beye anlatmak ve bir an önce görevi almaktı. Her şey bugün içindi ve şu durumda ne sigara, ne kahve, ne de kahvaltı hiçbir şey Zihni Derin'i yatıştıramazdı. Bir an projesine duyduğu heyecanı yitirdiğini hissetti. Rusya'da Rus teknisyenin yarım Türkçe ile söylediği geldi aklına. "Siz bu bitkileri yetiştirmek için devrim yapmalısınız" demişti eli iri sivilceli Rus teknisyen. Zihni Derin de "Biz devrimimizi yaptık, Cumhuriyeti kurduk" diye yanıtlamış, ancak Rus teknisyen garip bir sırıtma ve dalga geçercesine.

-Cumhuriyet ha. Cumhuriyet yetmez…

Cumhuriyetin ne olduğu ve nasıl olduğu da önemli demişti. Tam bunları düşündüğü esnada elini ceketinin cebine soktu. Cebinde Rize'ye arkadaşına çektiği telgrafın notları duruyordu. "On beş gün sonra görüşmek dileği ile kadim dostum stop. Saygılar Stop. Zihni Derin," cebindeki telgrafı okuyunca tekrar heyecanı arttı ama bu heyecanı komisyonda yer alıyor olmasından

kaynaklanmıyordu. Tam tersine komisyonun boğucu havası ruhunu daraltıyor şevkini kırıyordu. Zihni Derin'deki heyecan bölgede yapacağı çalışmanın kendisine kattığı bir heyecandı. Beş yıllık çalışmasının ürünü olarak ülke tarımı için mutlak yetiştirilmesi gerektiğini düşündüğü astropikal bitkilerin ekilmesi kararının komisyonda görüşülerek tam anlamı ile sonuçlanmasını istiyordu. Bir yıldır komisyona çağrılıyor, ancak komisyon toplantısı her seferinde memleket gündemlerinin çokluğundan veyahut tarım politikaların devamlı gözden geçirilmesinden kaynaklı erteleniyordu. İktisat Bakanlığı adına katılıyordu toplantıya. Asıl mesleği öğretmenlikti. Ancak onun o toplantıya çağrılmasının ve İktisat Bakanlığının temsil etmesinin gerçek sebebi Ali Rıza Efendinin Batum'da çay üzerine hazırlamış olduğu raporları düzenli olarak İktisat Bakanlığına açıklayarak gereğinin yapılması hususunu ısrarla yazmasıydı. Ancak Zihni Derin, Ali Rıza Efendinin Batum'da çay üzerine hazırlamış olduğu raporları düzenli olarak İktisat Bakanlığına göndermekle yetinmemişti. Çay ekimini ve hasadının yanı sıra astropikal bitki yetiştiriciliğini de görmek için bizzat Rusya ya gitmişti. Tam beş yıldır bugünü bekliyordu. İktisat Bakanlığı müsteşarının her seferinde olumsuz cevap vermesine rağmen yılmadan bıkmadan raporu İktisat Bakanlığına göndermişti. İktisat Bakanlığından umudunu yitirmişken çalışmalar hakkında daha ayrıntılı bilgi vermesi istemi ile bir yıl önce Hükümet Komisyonuna davet edilmişti. Zihni Derin şimdi her şey yolunda giderse on beş gün sonra Rize'de çalışmalara başlarım diye düşündü. Rusya'dan Batum'a geçip çay fabrikalarını görmüş, iklimin Doğu Karadeniz bölgesi ile aynı özelliklerde olduğunu anlamış, Rusya'da astropikal bitkiler araştırma istasyonunu incelemişti. Her şey hazırdı. Şimdi sadece Reis Beyin ve komisyonun onayı gerekiyordu. Eğer bu toplantıda Reis Bey ve komisyon rapora onay verirse çay ekim işinin başında kendisi olacaktı. En çok korktuğu ise bu göreve kendisinin yerine başka birisinin getirilmesiydi. Fabrikanın kurulması da dahil olmak üzere çalışmaların sonuna gelinmişti. Geriye sadece Doğu Karadenize gidilip çay ekim işinin yapılması kalıyordu.

Kaygılanmasına anlam veremedi. Aslında her şey hazırdı. Birden komisyon toplantı salonunun koridoru hareketlendi. Toplantı salonunda bulunan herkes Reis Beyin gelmekte olduğunu anladı ve salonda bulunanlar ceketini, kravatını ceket düğmelerinin ilikli olup olamadığını toplu bir şekilde kontrol ettikten sonra kolalı gömlek kollarını düzelttiler. Komisyon üyelerinden bazıları ise en yakınındakilerin kılık kıyafetinin yerinde olup olmadığını göz uçları ile süzerek birbirlerinde gördükleri birkaç küçük şekilsizliği kendi üzerlerine vazife edinerek uyarıda bulundular. Reis Bey içeri girdiğinde tüm salondakiler ayaktaydı. Reis Beyin yanında kısa boylu şişman ve büyük göbekli üzerinde grimsi bir takım elbise ve vücudunu sıktığı her halinden belli olan beyaz bir gömlek ve gömleğin yakasına papyon takmış bir adam vardı. Komisyon üyeleri ile birlikte toplantı salonunda beklemesi gereken İktisat Bakanlığı müsteşar temsilciği görevini yürüten adam tuvalet hacetimi görmem lazım diyerek salondan ayrılmış ve Reis Beyin gelişini salonun dışında beklemişti. Gerçek niyeti ise içeriye Reis Bey ile birlikte girerek Reis Beyin kendisine ne kadar yakın ve samimi olduğu düşüncesini salondaki diğer tüm komisyon üyelerine hissettirmek isteyişiydi. Ancak salonda bulunan diğer komisyon üyeleri adamın Reis Beyle ilk tanışıklığı olduğunun farkındaydı ve içten içe müsteşarı kınamışlardı. Bakışları ile de bu kınama şeklini İktisat Bakanlığı müsteşarına hissettirdiler. Yine de İktisat Bakanlığı müsteşarı, umursamaz tavır ve hareketleri ile Reis Beyin oturacağı yaldızlı sandalyeyi kibar ve nazikçe Reis Beyin oturması için çekti.

-Buyurun efendim oturunuz.

İpek kumaştan beyaz bir takım elbise giymişti Reis Bey. Üzerinde çok şık duruyordu takım elbisesi. İtina ile ütülendiği belliydi. Beyaz ayakkabıları da pırıl pırıldı. Fötrü ve bastonu yaverin elinde kutsal bir hazine gibi tutularak taşınıyor, yaveri bir an olsun yanından ayrılmıyor, kutsal bir adanmışlık ile her türlü hizmetini görüyordu. Ancak Reis Beyin oturacağı sandalyeyi